

YENİ YAYINLAR

Bir Refik Halid vardı...

- 1 «SÜRGÜN» — Refik Halid'in romanı. İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul. 172 sayfa, fiatı 5 lira.
- 2 «MEMLEKET HİKÂYELERİ» — Refik Halid'in hikâyeleri. İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul. 152 sayfa, fiatı 5 lira.
- 3 «DİŞİ ÖRÜMCEK» — Refik Halid'in romanı. İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul. 242 sayfa, fiatı 5 lira.
- 4 «BU, BİZİM HAYATIMIZ» — Refik Halid'in romanı. İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul. 190 sayfa, fiatı 5 lira.
- 5 «MİNELBAB İLELMİHRAB» — Refik Halid'in anıları. İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul. 230 sayfa, fiatı 7,5 lira.
- 6 «KADINLAR TEKKESİ» — Refik Halid'in romanı. İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul. 412 sayfa, fiatı 10 lira.
- 7 «SONUNCU KADEH» — Refik Halid'in romanı. İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul. 188 sayfa, fiatı 5 lira.

REFİK HALİD'in hayat serüveni hayli ilgi çekici geçmiş: Öğrencilik yılları, gazetecilik —yâni ilk yazarlık denemeleri— sonra politika, sonra mizah, sonra devlet memurluğu, yine yazarlık, particilik; derken Millî Mücadele'ye karşı duruş ve sürgünle başlayan ünlü «yüzellilikler» serüveni, sonra «af», yurda dönüş ve yine hazırlık... Refik Halid, yazarlığını her zaman baş tacı etti, durmaksızın yazdı: Mizah yazıları, anılar, romanlar, hikâyeler, dergiler, günlük fıkralar.. Garip gelecek ama, ölüm onun için bir dinlenme oldu.

«**M**EMLEKET HİKÂYELERİ» Türk küçük hikâyeciliğinde ilk öncü ve gerçekçi hikâyeleri bir araya getirir. Refik Halid, o yıllar için gözüpek sayılabilecek bir gözlemcilikle yurt gerçeklerine eğilmektedir. 1916 yıllarında bu hikâyeler yazıldığında Türk edebiyatında Anadolu ile Anadolu insanına yer verilip verilmeme konusunda duraklamalar vardır. Küçük, kıyı köşe denemeleri, deneme olmaktan öteye geçmemiş, keskin bir çıkış henüz olmamıştır. Refik Halid, «Memleket Hikâyeleri» ile bu çıkışı yapan yazardır. Anadolu ile Anadolu insanı ilk olarak türkülerden, halk hikâyelerinden edebiyata yönelmekte, çağının toplumdan uzak yazarlarının tersine, Refik Halid kendi insanına varma yolunda saygılı bir çaba harcamaktadır.

Refik Halid'in «Memleket Hikâyeleri» ndeki toplumcu eleştirmeye yollanan çabası, daha sonraki yazdıklarında gitgide kişiselleşmekte, «Sürgün» ünde üslûp canbazlığı ile kuru, yavan bir sürgün romanını anlatmaktadır. Öz anılarına dayanırdığı «Sürgün», Refik Halid'in romanlarında yavaşta yavaş «Kadın romancılığı» na kayışın da en elle tutulur örneğidir.

«Dişi Örümcek» in kadın kahramanı, zooloji kitaplarının anlattığı «çiftleşmek için ağına gelen erkeğini, tadına kana kana yiyen dişi örümceklere» benzetilmektedir. Bu yadırgatıcı benzetmeyle kadın kahramanını yaratan yazar, ucuz piyasa romancılarının bir parmak üstünde orta kat okurları için düzmelere gitmekte, kolayına romanları; «Sonuncu Kadeh», «Kadınlar Tekkesi» ile «Bu Bizim Hayatımız» birbirini izlemektedir. «Yer Altında Dünya Var», «Nilgün», «2000 Yılın Sevgilisi», «Bugünün Saraylısı», «Karlı Dağdaki Ateş» hep bu ucuzuna romanlar dizisindedir. Seriyal filmler gibi serüvenler arkası arkasına gelmekte, olmadık olaylar ortaya çıkmakta, «Memleket Hikâyeleri» nin gerçekçi, toplumcu eleştirmeci Refik Halid'i, yerini tanınmaz bir başka Refik Halid'e bırakmaktadır.

Geçmiş günlerin anılarını bir araya getirip devşiren «Minelbab İlelmihrap», bir çeşit Refik Halid savunmasıdır. Anılarını anlatırken, Refik Halid, geçmişteki özrünü hoşgörüle karşılatmak uğruna çokluk olaylara sığınmıştır. Bu sığınma onu Millî Mücadele'ye karşı çıkmışlığını unutturur, bağışlatırmıydı? «Minelbab İlelmihrap» ilgiyle okunuyor ama, bağışlatmaya gelince; hayır!.

TARIK DURSUN

